

בעהש"ת

לחזות בנועם

עניינים המתבארים במאמר

ביציאת מצרים יצא העשירות מהגלות

קרבן פסח – צלי אש

עשירות דקדושה ולהיות שמח בחלקו

'עני' ודוכב על החמוד

גליון ס • בא • תשפ"ה

יו"ל על-ידי חבורת נועם ה' דהסידו ברסלב ירושלים עיה"ק

ניצוצות אור מתוך המאמר

פי עקר תקון העשירות הוא עניות, דהינו מי שאינו מתנאה
בדעתו ומחזיק עצמו בעני, ובאיזה מעמד שהוא, בין שהוא
עני ממש או שהוא בינוני, או שהוא עשיר מפלג, תמיד
מחזיק עצמו בעני ואביון גדול

מאמרים ופנינים על פרשת השבוע ומועד השנה
לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו
מתוך מעינות חברי קדשו של
הרה"ק מוהר"ר נתן מברסלב זצוק"ל
בספה"ק ליקוטי הלכות

לכל הערה הארה תנובה או הצעה נא להשאיר הודעה

בקר הקהילה 'נעם השם' #9 02.581.3308

או לפנת ל: lb1877300@gmail.com

וכן ניתן להקדיש הגליון להצלחה ולישועה בכתובת הנ"ל

להרשמה לקבלת הגליון השבועי יש לשלוח בקשה לכתובת הנ"ל

מאמדי נועם

מי שמרגיש עצמו לעני שאינו מגיע לו כלום לפי מעשיו הוא זוכה לעשירות גדולה

ע"י שמירה מכעס זוכה לעשירות - בגלות מצרים היתה העשירות בגלות - ביציאת מצרים יצאה גם העשירות מהגלות - קרבן פסח 'צלי אש', ועל מצות ומרורים - ע"י תפילה בחמימות הלב ניצל מכעס - כשחושב שמגיע לו ממון ועשירות בא לידי עניות - כשמרגיש את עצמו לעני שאין מגיע לו כלום זוכה לעשירות - משיח 'עני' ורוכב על החמור

וְאָכְלוּ אֶת הַבָּשָׂר בְּלִילָה הַזֶּה צְלִי אֵשׁ וּמִצּוֹת עַל מַרְרִים יֵאָכְלוּ
וְכוּ' (שמות יב, ח ט).

על ידי כעס מפסיד העשירות, ועל ידי כבישת הכעס
נמשכת עשירות

על פי מה שכתב בליקוטי מוהר"ן (תורה נט) ז"ל כי עשירות וכבישת כעס בחינה אחת... ועשירות היא חומה, כמו שכתוב (משלי י"ח): "הון עשיר קרית עזו וכחומה נשגבה במשכתו", ובכעס קתיב, (שם כ"ה): "עיר פרוצה אין חומה איש אשר אין מעצור לרוחו", וכשנמשך לאיש עשירות, אזי יש לו חומה, והחומה של עשירות מעצור לכעסו, עכ"ל הק'.

ביציאת מצרים יצאה גם העשירות מהסטי"א לתוך הקדושה

ובליקוטי הלכות (הל' פורים הל' ו) מבאר עקר בחינת פסח הוא לתקן העשירות, להעלותו מהגלות מהסטרוא-אחרא, מהטמאה אל הקדשה, להוציא העשירות מהעכו"ם והרשעים, ולהכניסו לישראל הצדיקים והנשרים העובדים את השם יתברך עם כל העשירות, וזה בחינת קרבן פסח שבא מן הצאן, שהוא בחינת עשירות, בחינת "עשתרות צאנך" - "שמעשירות את בעליהן וכו' (הליון פד): ועל-כן היו המצרים עובדים לצאן, כי עקר נפילת העשירות הוא במצרים, ששם כל העשירות דסטרוא-אחרא, [כמו שכתוב (ישעיה לא, א-ג): "הוי הירדים מצרים לעזרה וכו', ומצרים אדם ולא אל", וכמו שרמזו אדמו"ר ז"ל בהפעשה של הבעל תפלה (ספורי מעשיות, יב), שמדבר ביותר מתאות מומן שהיו עושים מהממון עבודה זרה וכו', שהכל מרמז בקפיטל זה, עין שם], כי מצרים מלאה גלולים ועבודה זרה שהוא תאות מומון, שכל העבודה זרה תחובים שם (כמו שמבאר בליקו"מ סימן כג), ומחמת זה היו עובדים לצאן, שהוא בחינת עשירות.

גלות מצרים היתה לתקן חטא אדם הראשון שנגזר עליו בזעת אפך תאכל לחם

ובשביל זה גלו ישראל למצרים, כדי לברר העשירות משם, כי בעשירות בכסף וזהב שם נפלו כל הניצוצות (כמו שמבאר בליקו"מ סימן נו), ועקר נפילת הניצוצות היה מחטא אדם הראשון שחטא באכילת עץ הדעת, ונטרד מגן עדן, ונגזר עליו מיתה ויגיעת מרירת הפרנסה, כמו שכתוב (בראשית ג, יט): "בזעת אפך תאכל לחם עד שובך אל האדמה", שזהו בחינת נפילת העשירות שנפל למקום שנפל, שמחמת זה הפרנסה במרירות גדול, ובשביל זה היה עקר גלות מצרים,

[כידוע שגלות מצרים היה לתקן חטא אדם ראשון], ועל־כֵּן הִיְתָה עֵקֶר הַהִבְטָחָה לְאַבְרָהָם אָבִינוּ (בראשית טו, יד): "וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בְרַכְשׁ גְּדוֹל" - בְּרַכְשׁ גְּדוֹל דִּיקָא, כִּי זֶה עֵקֶר תִּקּוּן שְׁנַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי הַגְּלוּת, מִה שְׁבִירוֹ וְהוֹצִיאוּ הָעֲשִׁירוֹת מֵהַסְטְרָא־אַחֲרָא מִטְּמֵאת מְצָרִים אֶל הַקְּדוּשָׁה.

צריכים להתגבר נגד אש הכעס בדיבורים בווערים בגחלי 'אש'

ועל־כֵּן לֹא הָיָה הַקְּרִבּוֹן פֶּסַח נֹאכַל אֶלָּא צְלִי אֵשׁ - זֶה בְּחִינַת 'לִבַּת אֵשׁ' [הנאמר בהתורה הנ"ל] שֶׁהוּא מְכַנִּיעַ הָרַע הָרוֹצֵה לְהִתְאַחַז בְּלֵב, שֶׁהוּא בְּחִינַת אֵשׁ הַכַּעַס, שְׂזָה עֵקֶר פְּגָם הָעֲשִׁירוֹת, שְׂצָרִיכִין לְהַפְּךָ הַחֲמִימוֹת הַבוֹעֵר בְּלֵב מִרְבוּי הַצָּרוֹת שְׂרוֹצֵה לְהַכְנִיס כַּעַס, חַס וְשְׁלוֹם, לְהַפְּךָ הַכֹּל לְתַפְלוּת וְתַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת וְצַעֲקוֹת לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּחֲמִימוֹת הַלֵּב, בְּבְחִינַת (תהלים לט, ד): חַס לְבִי וְכוּ' דְבִרְתִּי בְּלִשׁוֹנִי, כִּי אֵין שׁוֹם עֵצָה נִגְדָּם כִּי אִם עַל־יְדִיָּזָה, כִּי אֵין כְּחַנוּ אֶלָּא בַּפֶּה, כִּי הֵם מִתְגָּרִים בְּיִשְׂרָאֵל בְּכַמָּה וְכַמָּה בְּחִינּוֹת עַד שְׂרוֹצִים לְהַכְנִיס, חַס וְשְׁלוֹם, כַּעַס וְחַמָּה בֵּין יִשְׂרָאֵל בְּעֶצְמוֹ, וְעַל־יְדִיָּזָה רוֹצִים לְטַרְף הַשְּׁפַע מִיִּשְׂרָאֵל, חַס וְשְׁלוֹם, וְלִהְתְּגַבֵּר עֲלֵיהֶם, וְעַל־כֵּן אֵין עֵצָה וְתַחֲבוּלָה כִּי אִם לְצַעֲקַת הַרְבֵּה לְהַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, וְלִהְתְּפַלֵּל וְלִהְתְּחַנּוּן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, בְּבְחִינַת חַס לְבִי בְּקִרְבִּי בְּהִגִּי תִבְעֵר אֵשׁ דְּבִרְתִּי בְּלִשׁוֹנִי.

צריכים להעלות כל העשירות מתחילה ועד סוף אל תוך הקדושה

וְזֶהוּ "רֵאשׁוּ עַל כְּרַעְיוֹ וְעַל קִרְבוֹ" (שמות יב, ט), כִּי צָרִיךְ לְבָרַר כָּל הָעֲשִׁירוֹת מִתְחִלָּתוֹ עַד סוּפוֹ אֶל הַקְּדוּשָׁה, כִּי "הַכֶּסֶף יַעֲנֶה אֶת הַכֹּל" (קהלת י, יט), וְכָל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם יְכוּלִים לְקַנּוֹת עַל־יְדֵי הַמָּמוֹן, וּמִזֶּה נִמְשָׁךְ תְּאֵאוֹת וְחֻמְדַּת הַמָּמוֹן

מחמת שעל־ידי הממוון יכולים לקנות כל דבר, אבל מי שיש לו דעת אמתית יודע שהכל הבל, כי הממוון עם כל הדברים והחפצים שיקנה על ידם, הכל יפלה ויאבד ולא ישאר ממנו כלום, כי האדם עם כל החפצים והחמדות שבעולם יסודם מעפר וסופם לעפר, ואין מליון לו לאדם לא כסף וזהב ולא אבנים טובות ומרגליות (אבות ו, י), שהם הדברים המודים שקונה על־ידי הכסף והזהב, ומכלם לא נשאר כלום כי אם תורה ומעשים טובים בלבד, ועל־כן הצדיקים כשזוכין שהעשירות יגיע אליהם, הם מעלין כל הממוון עם כל מיני חפצים שקונים בהם, הכל מעלין אל הקדשה בשביל כבוד השם־יתברך לבד.

חמץ מרמז על כעס, ומצה מרמזת על עשירות דקדושה

וזה בחינת אסור חמץ ומצות אכילת מצה, כי 'אין בין חמץ למצה אלא משהו', הינו המשהו שבין כעס לעשירות שהוא תלוי במשהו כחוט השערה, [כמוכן בהתורה הנ"ל], שעקר החלוק - בהנקדה שבין 'חמה' ל'חמה', כי מצה בה"א - זה בחינת עשירות, בחינת (בראשית מז, כג): "הא לכם זרע", בחינת השפעת העשירות שהמשיר יוסף במצרים, כי השם־יתברך הקדים שהעשירות יתגלגל למצרים על־ידי יוסף דיקא, שהיה להם כח על־ידי־זה לבררו משם ולהחזירו למרא קמא, וחמץ בחי"ת - זה בחינת חמה וכעס, כי לית חמה בלא חי"ת.

עיקר תיקון העשירות הוא שיחזיק את עצמו תמיד ל'עני'

ועל־כן נקראת המצה 'לחם עני' - שהוא תקון להעני והעניות שסבלו בגלות, כמו שפרש רש"י (דברים טז, ג): 'שמזכיר את העני וכו', כי עקר תקון העשירות הוא עניות, דהינו מי שאינו מתגאה בדעתו ומחזיק עצמו כעני, ובאיזה מעמד

שהוא, בין שהוא עני ממש או שהוא בינוני, או שהוא עשיר מפלג, תמיד מחזיק עצמו כעני ואביון גדול, בבחינת דוד המלך, שבגדל מלכותו וגדלתו ועשרו הגדול אמר תמיד: "כי עני ואביון אנכי" (תהלים קט, כב), "ואני עני ואביון" (שם מ, יח).

ע"י שיודע שלפי מעשיו אין מגיע לו כלום הוא תמיד שמח בחלקו

כי האדם ראוי לו להבין עצם עניותו בזה העולם, כי אפלו הצדיק אי אפשר לו לצאת ידי חובתו בזה העולם פנגד השם יתברך, וכמו שכתוב (קהלת ז, ט): "כי אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב" וכו', מכל שכן וכל שכן שאר בני העולם, ואם כן אפלו לחם צר ומים לחץ אינו מגיע לו, חס ושלום לפי מעשיו, רק השם יתברך זן את העולם בחסדו, כמו שכתוב (תהלים קלו, כה): "נתן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו", ואם כן אין עני יותר ממנו, כי הוא אכיל דלאו דיליה [הוא אוכל את שאינו שלו], וכשמשים אל לבו האמת ויודע זאת בברור, אזי טוב לו תמיד ויזכה לעשירות אמת, שהוא מה שאמרו רבותינו ז"ל (אבות ד, א): 'איהו עשיר השמח בחלקו', כי ישמח תמיד בחלקו, מאחר שיודע שהכל חסד גדול מהשם יתברך אפלו לחם צר ומים לחץ.

על ידי שמחזיק עצמו לעני יזכה לעשירות גדולה 'לכל הון דעלמא'

ועל ידי זה יזכה לעשירות ממש לכל הון דעלמא, בבחינת (זהר תישרה קכב): 'מאן דאיהו זעיר הוא רב' [מי שהוא קטן הוא גדול], שמי שהוא קטן בעיניו ויש לו הסתפקות ומקבל הכל באהבה ובשמחה, יזכה אחר כך לעשר וגדלה, וכמו שכתוב (משלי יג, ז): "יש מתרושש והון רב", וכתוב (תהלים קיג, ח): "מקים מעפר דל וכו' להושיבי עם נדיבים" - 'מקים מעפר' דיקא, הינו מי שמשים עצמו

כַּעֲפָר, וְגַם אַחֲרֵיכֶן כְּשִׁזְזוּכֶם לַעֲשִׂיּוֹת מִמֶּשׁ לְכֶסֶף וְזָהָב וְחַפְצִים הַרְבֵּה, לֹא יִפְלַעֲלֵי-יָדֵיכֶם לְהִתְאַוּת מִה שְׂאִינוֹ שָׁלוֹ, כִּי גַם בְּעֶצֶם עֲשִׂיּוֹתַי יַחֲזִיק עֲצָמוֹ לְעֵנִי וַיְהִי שֶׁמַּח בְּחֻלְקוֹ תָּמִיד.

מי שחושב שמגיע לו עשירות הוא תמיד בעצבות ובמרה שחורה

לֹא כֵן הַרְשָׁעִים שֶׁהֵם בְּהַפֵּךְ מְכֹל זֶה, כְּשֶׁהוּא עָנִי הוּא בְּכַעַס עַל הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ עַל עֲנִיּוֹתוֹ וְחִסְרוֹנוֹ, וְתַכְף כְּשֵׁישׁ לוֹ אֵיזָה מְמוֹן, הוּא מְלַבֵּשׁ עֲצָמוֹ בְּמַלְבוּשִׁים שְׂאִינָם רְאוּיִים לוֹ לְפִי מְמוֹנוֹ, וְעַל-יָדֵיכֶם חָסֵר לוֹ עֵתָה יוֹתֵר מִבְּתַחֲלָה, וְכִשְׁמֵרוּיֶיךָ עוֹד מְמוֹן יוֹתֵר מִתְחִיל לְקִנּוּת לוֹ כְּלִי כֶסֶף וּמְרַגְלִיּוֹת וְתַכְשִׁיטִין, וְהַכֹּל בְּכַפְלֵי כְּפָלִים מְכַפֵּי עֲרֻכּוֹ, וְעַל-יָדֵיכֶם חִיּוֹ מְרִים וּמְרִירִים תָּמִיד, עַד שֵׁישׁ הַרְבֵּה, שְׂבִימֵי עֲשִׂיּוֹתָם חִיּוּם מְרִירִים יוֹתֵר מִבִּימֵי עֲנִיּוֹת, עַד שֶׁהַרְבֵּה הֶעֱבִירוּ עֲצָמָם לְדַעַת עַל-יָדֵיכֶם, כִּידוּעַ אֶת הַמַּעֲשֵׂה הָרַע הַנַּעֲשֵׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עַל-יָדֵיכֶם, וְעַל-פִּי רַב עַל-יָדֵיכֶם בָּאִים לְיָדֵי עֲנִיּוֹת מִמֶּשׁ וּמִתִּים בְּעַלֵּי חוֹבוֹת שְׁקוֹרִין 'אֵן זַעְצִירִס' [שְׁרִדוּ מִקַּל נִכְסֵיהֶם], וְגַם בִּימֵי עֲשִׂיּוֹתָם הָיוּ עֲנִיִּים גְּדוּלִים, כִּי תָּמִיד חָסֵר לָהֶם כְּפִי הַנְּהַגוֹתָם וְהַצְטָרְכוֹתָם הָעֲצוּמִים, וְהַכֹּל מִחֻמַּת גְּסוּתָם הָרַע, וְאִינָם חוֹשְׁבִים עַל תְּכִלְתָּם הַנֶּצְחִי, וְכֹאֲלוֹ כֹּל הָעֵשֶׂר מְגִיעַ לָהֶם לְבַד, וְ'מֵאֵן דָּאִיהוּ רַב הוּא זְעִיר', וְמִי שֶׁהוּא מִתְגַּאֵה, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מִשְׁפִּילוֹ וּמִתִּים עֲנִיִּים וּבְעַלֵּי חוֹבוֹת.

'יפה עניות לישראל' כי תמיד הוא שמח על ידי זה

זֶה בְּחִינַת 'יָאֵה עֲנִיּוֹת לְיִשְׂרָאֵל' (חֲגִיגָה ט:). [יפה עניות לישראל], שֶׁעַקֵּר הֵיפִי וְהִנּוּי הוּא עֲנִיּוֹת, הֵינּוּ מִי שֶׁמְחַזֵּיק עֲצָמוֹ לְעֵנִי תָּמִיד הוּא נָאֵה וְיָפֵה תָּמִיד, כִּי כֹל מִה שֵׁישׁ לוֹ הוּא נָאֵה וְיָפֵה אֲצֻלוֹ תָּמִיד, אֲפֹלוּ מְלַבוּשׁ שֶׁל פֶּשֶׁתָן עִם טְלָאֵי עַל גְּבֵי טְלָאֵי, הַכֹּל נָאֵה וְיָפֵה אֲצֻלוֹ וְשִׂמַּח בּוֹ מְאֹד, שֵׁישׁ לוֹ עַל כָּל פְּנִים מְלַבוּשׁ

כְּזֶה לְהִתְפַּסּוֹת בּוֹ, כִּי יוֹדֵעַ שְׂאִינוֹ רְאוּי לֹ לְפִי מַעֲשָׂיו אֶפְלוּ מִלְּבוּשׁ כְּזֶה, וְאִזּוֹ הוּא נֶאֱדָה וְיִפָּה תְּמִיד, כִּי אַחֲר־כֵּן גַּם כְּשִׂיְהִיָּה לֹ מִלְּבוּשִׁים שֶׁל מְשִׁי וְשֶׁל כֶּסֶף וְזָהָב יִהְיוּ נְאִים וְיָפִים אֲצֻלוּ תְּמִיד, אֲבָל מִי שְׂאִינוֹ מִחֲזִיק עֲצָמוֹ כְּעֵנִי, וְכָל מֵה שֵׁישׁ לֹ מִתְאַוֶּה יוֹתֵר, אִינוֹ זֹכֵה לְנוֹי וְיָפִי לְעוֹלָם, כִּנְרָאָה בַחוּשׁ, שְׂאֶפְלוּ לוֹבֵשׁ בְּגָדֵי מְשִׁי הַיְקָרִים וְכוּ' תְּמִיד חֶסֶר לוֹ עוֹד בְּגָדִים הַיְקָרִים בְּיוֹתֵר שֶׁל גְּדוּלֵי הַקְּצִינִים בְּיוֹתֵר, וְכֵן לְהֵלֵן וְכוּ' כִּפְדוּעַ כָּל זֶה, וְהֵבֵן מְאֹד.

לחם 'עוני' - דרכו של עני בפרוסה'

זֶה בְּחִינַת מִצְּהָ שְׂאוּכָלִים בְּפֶסַח שְׂנִקְרָא "לֶחֶם עֵנִי", שֶׁהוּא תְּקוּן הַמְּמוֹן וְהַעֲשִׂירוֹת, בְּחִינַת מִצְּהָ פְרוּסָה - מֵה דְרָכּוֹ שֶׁל עֵנִי בְּפְרוּסָה (פְּסָחִים קטו:), הֵינּוּ שְׂעָקָר תְּקוּן הַמְּמוֹן וְהַעֲשִׂירוֹת הוּא עַל-יַדֵּי עֲנִיּוֹת, עַל-יַדֵּי שְׂמִחְזִיקִין עֲצָמוֹן תְּמִיד כְּעֵנִי, וְזֶה בְּחִינַת 'דְּרָכּוֹ שֶׁל עֵנִי בְּפְרוּסָה' - שֶׁהוּא פּוֹרֵס וּמְשַׁבֵּר לְחֵמוֹ וּפְרִנְסָתוֹ תְּמִיד, שֶׁכָּל מֵה שֵׁישׁ לוֹ הוּא חוֹשֵׁב שְׂמֻגִיעַ לוֹ מִחֲצָה מְזָה, וְעַל-כֵּן תְּמִיד אֵין חֶסֶר לוֹ כְּלוּם, וְהוּא שְׂמִיחַ בְּחֶלְקוֹ תְּמִיד, שְׂזֵהוּ עָקֵר הַעֲשִׂירוֹת, וְעַל-יַדֵּי זֶה זֹכֵה לְעֲשִׂירוֹת מִמֶּשׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם-הַבָּא.

ענין אכילת קרבן פסח דייקא עם מצה ומרוח

וְעַל-כֵּן נֶאֱמַר בְּקִרְבֵּן פֶּסַח (בַּמִּדְבָּר ט, יא): "עַל מִצּוֹת וּמִרְרִים יֵאֲכַלְהוּ", כִּי קִרְבֵּן פֶּסַח שֶׁהוּא בְּחִינַת (דְּבָרִים ז, יא): "עֲשִׂתְרוֹת צֹאנְךָ" - עֲשִׂירוֹת דְּקִדְשָׁה, עָקֵר אֲכִילְתוֹ צָרִיף שִׂיְהִיָּה דִּיקָא עַל מִצּוֹת שֶׁהֵם בְּחִינַת "לֶחֶם עֵנִי", וּ"מִרְרִים" - לְזָכֵר הָעֵנִי שֶׁנִּתְעַנּוּ בְּמִצְרַיִם, הֵינּוּ שְׂגָם בְּעֲשִׂירוֹתוֹ לֹא יִשְׁכַּח מְרִירוֹת עֲנִיּוֹתוֹ, כְּדִי שֶׁלֹּא יִתְגָּאָה, שְׂזֵהוּ בְּחִינַת "טוֹב יֵלֵד מִסֶּכֶן וְחֶכֶם וְכוּ', כִּי גַם בְּמִלְכוּתוֹ נוֹלַד רֶשׁ" (קִהְלַת ד, יג-יד), כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שֶׁם, שְׂגָם בְּמִלְכוּתוֹ וְעֲשָׂרוֹ מִחֲזִיק אֶת עֲצָמוֹ לְרֶשׁ וְעֵנִי, כִּי הָאָדָם צָרִיף לֶאֱחֹז תְּמִיד בְּקִצָּה הָאֲחֵרוֹן וְלִזְכֹּר שֶׁנוֹלַד עִרֵם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב

(איוב א, כא): "עַרְם יִצְתִי מִבֶּטֶן אִמִּי", שָׁהוּ תַכְלִית הָעֲנִיּוֹת, וּכְנָגַד עֲנִיּוֹת זֶה כָּל מַה שֵּׁישׁ לוֹ הוּא עֲשִׁירוֹת גָּדוֹל, וְאִזּוּ יִהְיֶה שְׂמִיחַ בְּחֻלְקוֹ בְּכֹל מַה שֵּׁישׁ לוֹ, הֵן מֵעַט הֵן הִרְבָּה, אֲבָל תַּכְף כְּשִׂיתַכֵּל לְמַעַלָּה מִמֶּנּוּ, דִּהְיִנוּ שִׂיתַקְנֵא בְּהַגְדוּלִים מִמֶּנּוּ בְּעֲשִׁירוֹת, בְּוִדְאֵי הוּא חֶסֶר לְעוֹלָם, נִמְצָא, שֶׁעֵקֶר עֲשִׁירוֹת כְּשִׂמְחָזִיקִין עֲצָמוֹ לְעֵנִי, כִּי כְּנָגַד תַּכְלִית הָעֲנִיּוֹת הַכֹּל הֵם עֲשִׁירִים, אֲבָל כְּשִׂשׁוּכַח עֲנִיּוֹתוֹ אֵין עֵנִי מִמֶּנּוּ, כִּי חֶסֶר לוֹ בְּכֹל פֶּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר.

כל אחד יכול להמשיך על עצמו גאולה פרטית שלו ע"י ששמח בחלקו

וְכֵן בְּכֹל דוֹר וְדוֹר חֵיב אָדָם לְרֹאוֹת אֶת עֲצָמוֹ כְּאֵלוֹ הוּא יֵצֵא מִמְצָרִים וְכוּ' (פְּסָחִים קטז:), כְּמִבְאֵר בְּהַגְדָּה, כִּי זֹאת הַבְּחִינָה הוּא בְּכֹל דוֹר וּבְכֹל אָדָם וּבְכֹל זְמַן, שֶׁעֵקֶר מְרִירַת הַגְּלוּת לְכֹל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ, וְעֵקֶר בְּחִינַת הַגְּאֻלָּה שֶׁמִּמְשִׁיךְ כָּל אֶחָד עַל עֲצָמוֹ אֵיזָה בְּחִינּוֹת שֶׁל חֵירוֹת וְגֻאֲלַת הַנֶּפֶשׁ הַכֹּל בְּבְחִינָה הַנִּלְוֵל, כְּשִׂזוּכָה לְשַׁבֵּר תַּאֲוֹת מִמֶּנּוּ עַל-יְדֵי הַתְּקַרְבוֹת לְצַדִּיקֵי אֱמֶת, שֶׁעֵקֶרוֹ הוּא לְהִיּוֹת שְׂמִיחַ בְּחֻלְקוֹ, שָׁהוּ עַל-יְדֵי שְׂמִיחָתוֹ עֲנִיּוֹתוֹ בְּכֹל הַבְּחִינּוֹת בְּגוּף וּנְפֶשׁ וּמִמֶּנּוּ, וְעַל-יְדֵי זֵדִיקָא זוּכָה לְבְחִינַת גְּאֻלָּה לְבְחִינַת עֲשִׁירוֹת, עַד שֶׁיְכוֹל לְזַכּוֹת לְעֲשִׁירוֹת מִמֶּנּוּ גַם בְּגִשְׂמִיּוֹת.

בגאולה העתידה יזכו לעשירות גדולה ע"י משיח צדקנו שנקרא 'עני' ורוכב על החמור

וְזֶהוּ עֵקֶר הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה עַל-יְדֵי מְשִׁיחַ צְדָקְנוֹ, שֶׁאֲנִינוּ מְקוּיִם וּמְצַפִּים וּמְחַכִּים אֵלָיו, שֶׁאִזּוּ יִחְזַר כָּל הָעֲשִׁירוֹת אֶל הַקְּדוּשָׁה לְיִשְׂרָאֵל שִׁיְהִיו בְּלֶם צְדִיקִים אֲז, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (ישעיה ס, יז): "תַּחַת הַנְּחֻשֶׁת אָבִיא זָהָב" וְכוּ', וּכְתִיב (שם נד, יב): "וְשִׂמְתִּי כְּדָכָד שְׂמִשְׁתָּר וְכוּ', וְכֹל גְּבוּלָה לְאַבְנֵי חַפְצֵי" וְכוּ', שֶׁעֲשִׁירוֹת כְּזֹאת לֹא זָכוּ אֶפְלוּ

ביציאת מצרים ולא נשמע מעולם עשירות כזה, וישראל יזכו לזה דיקא על-ידי ענייתם שסבלו בגלות המר הזה, וגם אז כשיצאו מהגלות ויזכו לעשירות כזה לא ישכחו ענייתם כי יהיו אז עניים באמת, כמו שכתוב (צפניה ג, יב): "וחסו בו עם עני ודל", וגם משיח בעצמו נקרא 'עני', כמו שכתוב (זכריה ט, ט): "עני ורכב על החמור", כי עקר העשירות האמתית בגשמיות ורוחניות זוכין על-ידי עניות ושפלות באמת.

פניני נועם

**אינו חייב על המחשבות זרות שנופל
לאדם בעל כרחו רק שלא יחזור
ויהרהר בו**

וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ חֲמוּץ (שמות יז, ז).

וְזֶה שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (פסחים ה:): "וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ חֲמוּץ" (שמות יז, ז) - שֶׁלֶּדֶ אִי אַתָּה רוֹאֶה אֲבָל אַתָּה רוֹאֶה שֶׁל אַחֲרַיִם, שְׂאֵם נִכְנָם עִבּוּ"ם לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְחֲמִצּוֹ בִּידּוֹ אֵינּוּ זָקוּק לְהוֹצִיאֹו, כִּי חֲמוּץ הוּא בְּחִינַת חֲמוּץ הַמַּח, שֶׁהֵם מַחְשְׁבוֹת זָרוֹת וְהִרְהוּרִים, שֶׁהֵם אֲסוּרִים בְּמִשְׁהוֹ, וְצָרִיכִין לְבַעֵרם וּלְבַטְּלֵם וּלְגַרְשׁם מִגּוֹבּוֹלוֹ, אֲבָל אִם הָאָדָם עוֹשֶׂה אֶת שְׁלוֹ, וּמְתַנַּבֵּר בְּכָל כּוּחוֹ לְבַעֵר וּלְגַרֵשׁ הַמַּחְשְׁבוֹת רְעוּת מִקְרִבּוֹ, וְהֵם אֶף-עַל-פִּי־כֵן בָּאִים בְּעַל כְּרַחוֹ עָלָיו בְּכָל פַּעַם עַל זֶה אֵין הָאָדָם חַיֵּב כְּלָל, כִּמּוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסֵפֶר הָאֱלֹפִי־בֵית (סֵפֶר הַמִּדּוֹת, אוֹת הַהִוּוּדִים, סִימָן מו): 'שְׂאִין הָאָדָם חַיֵּב עַל הַהִרְהוּרִים הַבָּאִים עָלָיו, כִּי אִם בְּשִׁמְהֵרָה וְחֹזֵר וּמְהֵרָה.

(ליקוטי הלכות הל' נזיקין הל' ד' ה)

ביציאת מצרים נתגלה השי"ת בעצמו ועי"ז נפלו ומתו כל בכורי מצרים

וְעִבְרָתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם (שְׁמוֹת יב, יב).

אך בחמלת ה' עשה עמנו נסים ונפלאות גדולות ונוראות, עד שהאיר על ישראל הארה גדולה ועצומה מאד בליל שמורים, כמו שכתוב (שמות יב, יב): "וְעִבְרָתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם" וכו', ותרגומו: 'ואתגלית', וכמוכא בפונות (דרושי הפסח סוף דרוש א), עד שמוגדל ההארה נפלו ומתו כל בכורי מצרים שהיו אורבים להתגרות ולהתגבר על־ידי־ה' דיקא, כי לא היו יכולים לסבול אפלו מרחוק התנוצצות האור הגדול הזה.

(ליקוטי הלכות הל' נטילת ידים שחרית הל' ד' ד)

